

Knihy III CIC – Učitelství úřad církve

Kán. 747 – 833

Obsahuje úvod a V Statí.

Úvodní kánony (747 – 755)

Kán. 747: Ježíš Kristus svěřil církvi poslání učit jeho evangelium: viz Mt 28,19n : „Jděte ke všem národům ... a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal.“ – z tohoto příkazu odvozuje katolická církev své právo a povinnost vyučovat Božím slovu a předkládat lidem pravdy víry a křesťanské morální zásady.

Ježíš jí svěřil poklad víry, aby ho: - uchovávala,
 - hlouběji zkoumala,
 - sdělovala a vykládala.

Kán. 748 zmiňuje povinnost každého člověka hledat pravdu a zakazuje nutit kohokoliv proti jeho svědomí k přijetí katolické víry (viz Deklarace II. Vatikánského koncilu o náboženské svobodě *Dignitatis humanae* ze 7. 12- 1965).

Kdo má právo rozhodnout, co je katolická víra?

Magister: vedoucí, učitel, představený

Magisterium: vedení, učení, pravidlo

I. NEOMYLNÉ magisterium

Charisma neomylnosti se týká věcí víry a mravů!

Jak se vykonává: kán. 749:

A. osobní: papež

Slavnostně definováno na I. Vatikánském koncilu v r. 1870: dogmatická konstituce *Pastor Aeternus* z 18. července 1870, která definuje dogmata katolické víry o papežském primátu a papežské neomylnosti.

Podmínky:

1. ohledně **osoby papeže**: papež mluví *ex cathedra* (ne jako soukromá osoba nebo teolog)
2. ohledně **předmětu**: týká se víry nebo mravů
3. ohledně **formy**: pronáší úsudek definitivní
4. ohledně **cíle**: zavazuje celou církev.

B. kolektivní: papež a sbor biskupů

1. slavnostní – na ekumenickém koncilu
2. řádné

- a) jako učitelé a soudci víry a mravů vyhláší
 - b) s konečnou platností
 - c) nauku v oblasti víry a mravů pro celou církev
 - d) pro celou církev
- (při.: dogmatické konstituce II. Vatikánského koncilu).

Objektem katolické a božské víry je vše, co je obsaženo v Božím slově at' psaném v Písmu sv. nebo sděleném v tradici – kán. 750.

§ 3: Za neomylně vyhlášenou se považuje jen ta nauka, o níž je to s jistotou známo.

Obecně to je to, co bylo zjeveno k naší spáse = dogmata víry.

Ostatní nauka církve obsahuje to, co je třeba střežit jako obsah víry.

II. AUTENTICKÉ magisterium
kán. 752, 753
není neomylné

Nauka, již vyhláší papež nebo biskupové, ale nemají v úmyslu ji vyhlásit s konečnou platností.

Biskupové ve společenství s papežem jsou autentickými učiteli – souvisí to s jejich svěcením.

Od věřících se žádá, aby ji **následovali poslušností rozumu a vůle ze ctivosti zbožnosti** – souhlasit s ní, následovat ji.

Prohřešky proti katolické víře: kán. 751

Apostaze – neboli odpad od víry - odmítnutí křesťanské víry jako celku.

Hereze – neboli blud – tvrdošíjně popírání některé pravdy nebo pochybování o ní po přijetí křtu.

Schisma – neboli rozkol - odtržení od společenství církve (papež, společenství s členy církve papeži podřízenými).

Provinit se jimi mohou jen pokřtění, sankce – kán. 1364 – exkomunikace *latae sententiae* – následky viz kán. 1331.

Jaká jsou dogmata katolické víry (a jaké existují hereze) lze nalézt v knize **Enchiridion Symbolorum, definitionum et declarationum de rebus fidei et morum** (Příručka vyznání víry, definic a prohlášení ohledně věcí víry a mravů), pracovně **Denzinger podle** jejího autora německého katolického kněze a dogmatického teologa Heinricha Josepha Dominica Denzinger (1819-1883), která je sbírkou věroučných pramenů (především výnosů papežů a církevních sněmů). Sbíрка vyšla poprvé v r. 1854 a vychází dodnes, ovšem za dobu jejího vydávání prošla mnohými doplněními a editacemi, z nichž poslední nejvýznamnější je redakce učiněná Adolfem Schönmetzerem SJ, která se tak označuje jako Denzinger-Schönmetzer (zkratka DS).

Elektronické odkazy na Enchiridion:

Latinsky: <http://catho.org/9.php?d=g1>

Anglicky: <http://www.catecheticonline.com/SourcesofDogma.php>

Tradiční rozdělení témat katolické dogmatiky:

I. O BOHU JEDNOM, II. O BOHU TROJEDINÉM, III. O BOHU STVOŘITELI, IV. O BOHU VYKUPITELI, V. O MATCE VYKUPITELE, VI. O CÍRKVI, VII. O MILOSTI, VIII. O SVÁTOSTECH, IX. O SVÁTOSTI KŘTU, X. SVÁTOST BÍŘMOVÁNÍ, XI. EUCHARISTIE, XII. SVÁTOST POKÁNÍ, XIII. POMAZÁNÍ NEMOCNÝCH, XIV. SVĚCENÍ KNĚŽSTVA, XV. SVÁTOST MANŽELSTVÍ, XVI. POSLEDNÍ VĚCI.

Kán. 755 a 787 – podpora ekumenického hnutí za cílem obnovení jednoty všech křesťanů a dialogu s nekřesťanskými náboženstvími.

Stat' 1 : Služba Božímu slovu

Kán. 756 - 757– je vlastním úkolem hlavně papeže a biskupů, spolupracují s nimi kněží. Mohou být přizváni: členové institutů zasvěceného života a laici: kán. 758 a 759.

Kán. 760 – služba slova se má opírat o Písmo svaté, tradici, liturgii, magisterium.

Kán. 761 – mluví o prostředcích, které se používají:

kázání

katecheze

výuka ve školách a jiných shromážděních

hromadné sdělovací prostředky

Hlava 1 – **Kázání** Božího slova

Kdo:

biskup – ve všech kostelích (kán. 763) (výjimky)

kněží a jáhni: s dovolením rektora kostela (výjimky)

řeholníci – v jejich kostelích a kaplích, dovolení příslušného představeného podle stanov (kán. 765)

laici – kán. 766

Zvlášť důležitou formou kázání je **homilie** – kán. 767:

- je součástí bohoslužby;
- je vyhrazena kněžím a jáhnům
- obsah: výklad pravd víry a pravidel křesťanského života na základě Božího slova;
- v neděli a zasvěcených svátcích (viz kán. 1246) je povinná při mších s účastí lidu

Další formy kázání: kán. 770 – např. duchovní cvičení, misie.

Zvláštní povinnost kázání mají z úřadu diecézní biskup a farář.

Biskupská konference má vydat předpisy co se týče kázání prostřednictvím rozhlasu nebo televize – kán. 772.

Hlava 2 – Katecheze

- vzdělání v nauce víry a křesťanském životě.

První povinnost – rodiče vůči svým dětem, ti, kdo jsou na místě rodičů a kmotři - kán. 774 § 1.

Farář – povinnost ze svého úřadu - kán. 776 - 777. Pomoc laiků, zvláště katechetů.

Místní ordinář – povinnost péče o vzdělání katechetů – kán. 780 (v učení církve a pedagogice).

Výslovně doporučená pomůcka – katechismus.

Stat' II – Misijní činnost církve

Kán. 781-792

Misijní oblasti mají zvláštní režim.

Nejvyšší řízení a koordinace misijní činnosti přísluší papeži a sboru biskupů. Součástí Římské kurie je Kongregace pro evangelizaci národů. Kán. 782.

V samotných misijních oblastech řídí misijní činnost biskupové – diecézní, nebo představení těch místních církví - organismů, které ještě nemohou být diecézemi = apoštolské prefektury a vikariáty – kán 790.

Činí v misiích jsou **misionáři** – kán. 784 (duchovní, řeholníci i laici) a **katechisté** – **kán. 785** (kvalifikovaní laici, kteří se pod vedením misionáře věnují katechezi, vedení liturgie a charitativní činnosti. Vzdělávají se ve školách k tomu určených, nebo kde nejsou, pod vedením misionářů) Kdy končí jejich činnost – v momentě, kdy nová místní církev je schopna fungovat samostatně – kán. 786.

První evangelizace – svědectví života – kán. 787 => dialog.

Všechny diecéze na světě mají podporovat misie – kán. 791.

Existují tzv. Papežská misijní díla – u nás viz <http://www.misijnidila.cz/>.

Stat' III – Katolická výchova (vyučování)

Kán. 793 – rodiče a ti, kdo jsou na jejich místě, mají první právo a povinnost vychovávat děti.

- Katoličtí rodiče – volba podmínek a zařízení, které nejlépe umožní katolickou výchovu dětí.
- Právo na pomoc od společnosti (platí daně).

Kán. 794 – povinnost pastýřů (zase: např. diecézní biskup, farář, biskupská konference)

Kán. 795 – cíl výchovu – **utváření osobnosti celého člověka** se zaměřením na jeho poslední cíl a na prospěch společnosti. Harmonická výchova tělesných, mravních a rozumových vloh, získání smyslu pro odpovědnost a správné užívání svobody a tak prospívají společnosti.

Hlava 1 – školy – jeden z výchovných prostředků

Kodex deklaruje právo a povinnost církve zakládat a řídit školy všech stupňů – kán. 800.

Kán. 796 – spolupráce rodičů s pedagogy.

Kán. 797 – svoboda rodičů při výběru škol pro své děti.

Katolická škola – kán. 803

- Řídí ji příslušný církevní představený nebo církevní veřejná právnická osoba.
- Nebo ji za takovou písemně uznal církevní představený.
- Církevní představení: právo a povinnost vizitace a dozoru nad katolickou výukou a výchovou a právo jmenovat a odvolávat učitele náboženství – kán. 805

Katolická univerzita a jiné vysokoškolské zařízení kán. 807-814

Církevní univerzita kán. 815-821 Vznik:

- dekretem Apoštolského stolce
- schválením Apoštolského stolce

Akademické hodnosti mají kanonické účinky – kán. 817.

Pozn. – název „katolická“ – 803 § 3, 808, ale také kán. 300 – sdružení věřících.

Stat' IV – Hromadné sdělovací prostředky a zvláště knihy

Kán. 822-832

Kán. 822 – využívání hromadných sdělovacích prostředků pro plnění úkolu církve

Kán. 823: příslušná církevní autorita – biskupové, biskupské konference, papež: právo a povinnost dozoru nad tím, co se tiskne nebo vysílá – aby to odpovídalo katolické víře a dobrým mravům

Knihy

Kán. 824: Schválení vydání: ordinář autora nebo ordinář místa, kde se knihy vydávají (pokud není stanoveno jinak).

Vydání Písma svatého: schválení Apoštolského stolce nebo biskupské konference

Vydání překladů Písma svatého: souhlas biskupské konference.

Kán. 825

Liturgické knihy – pořízení překladů – biskupská konference, vydání, přezkoumání překladů – Apoštolský stolec

Kán. 826 §1 – 2, (838)

Knihy modliteb – dovolení místního ordináře

kán. 826 § 3.

Katechismy a texty ke katechetické výuce a jejich překlady – schválení místního ordináře

Kán. 827 §1-2 (775)

Jiné knihy, které se nepoužívají k výuce, ale s podobným obsahem - kán. 827 § 3 – doporučuje se posouzení místního ordináře.

Kán. 827 § 4 – v kostelích se mohou prodávat, rozdávat nebo vystavovat pouze knihy a tiskoviny schválení příslušným církevním představeným.

Služba cenzora kán. 830: biskupská konference může svěřit posuzování knih osvědčeným osobám (bez újmy práva místního ordináře posoudit knihy sám). Vlastnosti cenzora: vyniká vědou, správnou naukou, moudrostí. Cenzor podává svůj posudek písemně: dává tzv. *nihil obstat*, na jehož základě příslušný církevní představený vydá povolení k vydání – *imprimatur*. Řeholníci potřebují k vydání svých knih ještě dovolení svého představeného – tzv. *imprimi potest*.

Co je předmětem posuzování a schválení: katolická nauka a mravy.

Vystupování kleriků a řeholníků v rozhlase a televizi: podmínky stanoví biskupská konference. Kán. 831 § 2.

Stat' V – Vyznání víry

Kán. 833 výčet těch, kdo při převzetí svého úřadu v církvi musí osobně složit vyznání víry ve znění schváleném Apoštolským stolcem + před kým.

VYZNÁNÍ VÍRY

(Český překlad latinského dokumentu Kongregace pro nauku víry „PROFESSIO FIDEI“ ze dne 1. července 1988 odsouhlasen 29. plenárním zasedáním ČBK dne 27. ledna 1999. Český překlad schválen Kongregací pro nauku víry dne 6. května 2000.)

Já, N. N., věřím a s pevnou vírou vyznávám všechny jednotlivé pravdy, jež jsou obsaženy v následujícím textu vyznání víry:

Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe i země, všeho viditelného i neviditelného. Věřím v jednoho Pána Ježíše Krista, jednorozeného Syna Božího, který se zrodil z Otce přede všemi věky; Bůh z Boha, Světlo ze Světla, pravý Bůh z pravého Boha, zrozený, nestvořený, jedné podstaty s Otcem: skrze něho všechno je stvořeno. On pro nás lidi a pro naši spásu sestoupil z nebe. Skrze Ducha svatého přijal telo z Marie Panny a stal se člověkem. Byl za nás ukřižován, za dnů Poncia Piláta byl umučen a pohřben. Třetího dne vstal z mrtvých podle Písma. Vstoupil do nebe, sedí po pravici Otce. A znovu přijde ve slávě, soudit živé i mrtvé a jeho království bude bez konce. Věřím v Ducha svatého, Pána a dárce života, který z Otce i Syna vychází, s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován a mluvil ústy proroka. Věřím v jednu, svatou, všeobecnou, apoštolskou církev. Vyznávám jeden křest na odpuštění hříchů. Očekávám vzkříšení mrtvých a život budoucího věku. Amen.

Věřím též pevnou vírou vše, co je obsaženo v Božím Slově psaném i předávaném a co církev předkládá k věření jako Bohem zjevené buď formou slavnostního prohlášení, nebo formou řádného a univerzálního magisteria. Pevně přijímám a uznávám také všechny jednotlivé pravdy nauky o víře a mravech, které církev předkládá definitivním způsobem.

S oddanou podřízeností vůle i rozumu přijímám rovněž učení, které hlásá římský biskup nebo kolegium biskupů při výkonu autentického magisteria, i když tyto nauky nemíní vyhlásit zvláštním úkonem za definitivní.

(viz <http://www.cirkev.cz/cirkev-ve-svete/dokumenty/cervena-rada/?page=2> - dokument č. 9)